IOEL PROPHETA

SIMONIS SIMONIDÆ,

AD

CLEMENTEM VIII. PONTIFICEM MAXIMVM.

CRACOVIÆ,
In Archityp. Regia & Ecclesiastica Lazari,
Anno Dñi, 1593.

IOEL PROPHETA

SIMONIS SIMONIDAE,

AD

CLEMENTEM OCTAVVM,
PONTIFICEM MAXIMVM.

PRinceps ſupreme, Paſtor orbis, et Pater,
Felicitas cùm te admouebat publica,
Mundi gubernis, iura dans ſumma in manum,
Cælum recludi queîs ſolet, queîs obſtrui.
Tum mî, remoto hac frigida quamuis plaga,
Septemtrionum cardines ad vltimos,
Non vſitatis gaudiis tamen datum eſt
Potiri abundè, & ſplendidas ſpes voluere.
Illud reguſtantem tuum cor inclytum,
Mentisq; candores, procul fide ancipe,
Pectusq; curis arduum ſublimibus.
Quod mî videre tum beato contigit,
Quando, cruenta facta poſt diſcordiæ,
Quæ regna noſtra, cum propinquis regibus,
Amore ſceptri, plus ſatis commiſerat,
Ab vrbe veſtra, miſſus huc, ſalutifer
Pacis ſequeſter, ſanciebas fœdera,

 Tutoq;

Tutáq; nos quiete compostos dabas.
Vtcunque tandem lusit anceps exitus,
Quò fas nefasq; res trahit mortalium.
Tunc, te mihi affari, & frui conspectibus,
Manumq; concessum est tuam contingere,
Haurireq; oris mel tuum, affatus sacros.
Quam mî venustam duco gloriam vnicam.
At nunc, locare quando te virtus tua
Diis proximo sategit vsque culmine,
Quid me beatius foret? quid promptius?
Quàm pedibus amsanctis tuis adsternier,
Offerre & amplexum, & humile osculum dare.
Non denegaret quippe laudem istam mihi,
Benignitatis illa pulchra copia,
Quæ larga, vestro corde, gaudet conspici.
Adesse sed postquam vetat me, res mea,
Puluinar ad vestrum, vel absenti tamen
Peruellit aurem Musa, gestiens tibi
Se se approbare, nec pudoris, nec memor
Audacis ausus, nec suæ illa infantiæ.
Amore tantùm tuta vestri numinis.
Cui laxam habenam cùm semel concessimus,
Amore eodem nempe vestri libera,
Nil non sibi permisit, ipsas aureas
Sedes polorum, semita ardua petens,
Vatumq; magnis se intulit sacrariis.

Libans

Libans ocellis, abditas imagines,
Quas, post futuris temporum successibus,
Signauit illa, præscia omnium, manus.
Si fortè, congruus quis, ætati, color
Vestræ emineret, candida insignis nota.
Namq; aureum sperauit æuum currere,
Nunc conditum, vestra sub indulgentia.
Gauisa tandem repperisse, dulcibus
Quieuit orsis, quâ Ioëlis, pagina
Intacta, soluit multiplex os carminum.
Post sæua bella, post tumultus asperos,
Post omnium, omnigenum laborum turbinem,
Tandem serenos, aureos laudans dies.
Cuiusmodi donare tu mundo potes.
Nam, quæ nefanda pestis, aut quis non furor,
Repressit orbem ad vltimam metam mali?
Quis porrò te placare cælitum minas,
Quæ sola restat ad salutem ianua,
Paratior? vel mente pura instructior?
Magisúe amicus candidis virtutibus?
Queîs absque vita se beata non gerit.
Sed me reprendit vsque Musa, amor meus,
Ne vocis humanæ tibi dicta oggeram,
Neu te amplius sermonibus morer meis,
Ipsum Ioëlem ducit auribus tuis,

Genus Ioëlem Pathuëlis optimi,
Verba adferentem dia, quæ, interpres sacer,
Dictantis hausit, ore sancto, numinis.

SEnum senes, ætate prouectissimi,
Vsus magister, longa & exploratio,
Quos æstimatores catos rerum facit,
Adeste, ad auditus trutinam accurrite.
Tum, quicquid vsquam est, quà patet vastissimus
Telluris orbis, educans hominum genus,
Omnis propages, sæcla gentium omnia,
Adeste, pensate acribus sententiis,
Vimq; aurium, vim mentis omnem aduertite,
Cum pristino, æuum computantes nuperum.
Vnquamné lucis munere hoc spirabili
Florere dum vobis datur, vel patribus
Dum vita vestris sole in hoc resplenduit,
Facinora tanta, tale ad exemplum edita,
Insignibus adeò datum nosse est modis?
Non hîc silente lingua opus, non pectore
Obliuioso, sed palàm vocalibus
Animisq;, dictisq; ad renarrandum obuiis.
Narrent parentes filiis facta hæc suis.
Narrentq; porrò filij nepotibus.
Porrò nepotes alteri propagini
Tradant ferendum, ad alteram, atque ad alteram,

Æuóq;

Æuoq́; nullo conticeſcat perpetis
Hæc penna famæ, ſæculis clara omnibus.
Atrox, nefandum carmen éheu ordior.
Expulſa damnis damna, vulnus vulnere,
Succeßiones duplicatas cladium,
In peius excreſcente ſemper augmine.
Eruca, ventrirepa, deſes, vermipes,
Florum aucupatrix fœda, labes frondium,
Virentiæ hortorum hoſtis impurißima,
Primæuum honorem germinantium abſtulit
Regnorum, & orbis in iuuentam ſæuiit,
Fœdans malignè pacis alma munia.
Non ſola, nec crudelitatis vltimo
Morſu. ſed ipſa poſtquam auarum aluum ſatis
Exercuit, mox ad relicta pabula,
Feruens tumultu, examinum nimbos rotans,
Aliſq́;, dentiumq́; pollens impete,
Imber locuſtæ, turbine horrendo ingruit.
Exeſor, exſtirpator acer omnium,
Radice, quicquid obuium truncans tenus.
Nec ſat. nec iſto fine conſiſtet malum.
Nam quicquid intactum locuſta liquerit,
Procella mox ſuperuolans bruchi aſperi,
Idem fero inſultu opprimet veſtigium,
Lateq́; nuda cuncta paſcendo dabit.
Dira interim teredo, peſtis peruicax,

Propage

Propage verminabit intus subdola,
Tyranna fraudulenta, nil non vendicans,
Nil non peragrans inquietis morsibus,
Tenax premendo, permeans ad intimam
Succi medullam, cortice exhausto super.
Hæc reliquiarum reliquias pœnè extimas
Absumet, inq; puluerem cinefaciet.
Ô luxu, & vsibus voluptatum ebrij,
Pulli leporum, gens sepulta inertiis,
Tempus veterno liberare lumina,
Tempus soporis excutere grauedinem,
Vultumq; fletu, luctibusq; tinguere.
Vos qui meracam vitium dulcedinem,
Auidam palati hauritis ad lubentiam,
Modulumq; vitæ, mensam opimam ponitis,
Adest, adest, vlulandi acuta occasio,
Adest gemendi dira vobis formula.
Solamen omne vestri hiantis gutturis,
Lasciuiendi omnis redundans copia,
Labra inter ipsa, ab ore vestro euanuit.
Ô terra, ô hæredium volupe meum,
Tuum beatum vber, tua super culmina,
Gens robore eminens, superba viribus,
Incomprehensa nomine, numeri incapax,
Ascendit. olli dentium serrata vis,
Vt dentium leonis, ast molarium

Modus

Modus tam iniquus, vt recens ipsos satos
Scymnos leonum excedat abnormi statu.
Florentis olim vineæ excellens decus,
Multa frequentatum manu, multo ordine,
Redegit ad deserta solitudinis,
Vastamq; præstitit, prius cultissimam.
Ficum meam, meos amores vnicos,
Omni decore, vsque ad cutem viuam exuit,
Ademit vsum frondium, hausit corticem,
Spoliumq; raptans futile afflixit solo.
Nunc illa quondam nobilis, quondam virens,
Quondam beata fruge mellitissima,
Prærepto honore luget, atque albentibus
Ramis, stat agrorum perenne opprobrium.
O terra, non te prouoco ad luctum leuem.
Sed sponsa qualis, nacta florentem virum,
Ver pulchrum agentem ætatis, in lanugine
Si forte prima amisit, intactum toro,
Frustrata dulci nuptiarum munere,
Omnem illico remittit elegantiæ
Splendentis ambitum, & nitores aureos,
Vitæq; sese damnat atris sordibus.
Pro pallæ honore, proq; gemma lucida,
Horroribus sacci asperis obnubila.
Sic te esse mœstam, sic inornatam decet,
Sic vsque atratam sacci ad aspritudinem.

Lux illa ſacrorum, illa maieſtas domus,
Quam tu apparatam ſtruxeras Deo tuo,
Celebritatis priſtinam omnem gloriam
Deperdidit, tranſcripta vaſtitudini.
Non victimarum diues ampla opulentia,
Non febr uis libationum præmiis.
Flet mæſta turba, Deo ſacerdotes ſacri,
Deuota cælo pectora, electum genus.
Leſſumq; lugubrem integrant, fracti malis.
Quâcunque, quantacunque ſparſis finibus
Porrecta pandit regio latifundia,
Furor per omnem bellicus væſaniit,
Nullum rapinis non penetrans angulum.
Atrata lugent arua, crudeli manu
Ad carduos redacta, & herbam inutilem.
Non fruge, non ſuperba tritico annuo.
Non lentipes illis labor amicus boum,
Cultu reponit debitam feraciam.
Mærent ſine vlmis, inquilinæ collium,
Motæ locis, genitrices vini inclytæ.
Lenimen illa corporum, menſæ nitor,
Horti medulla, mater vnici vnguinis,
Baccis opima oliua, tota elanguuit,
Percuſſa triſti vulnere, atque incuriis.
Agrorum alumni, pubes aruis dedita,
Ob militis metum, impiæ ob ſonum tubæ,

Diſiecta

Disiecta, dispalata, vaecordi fuga,
Perisse aratri vsum, perisse feruidas
Messesq́; , frumentique laetam copiam,
Penuriam vsque ad hordei vilissimam
Deplorat. vnà vinitorum inops manus,
Planguntq́; pugnis pectora, vlulantq́; anxiè,
Autumnitatem propter vuae euanidam.
O palmitum fons alme, vitigene ô latex,
Tuos nitores ante limpidissimos,
Nunc turbulentos stare, nunc lentos trahi,
Nullaq́; ductos ordinis solertia,
Non miror. & te ficus, olim pinguibus
Foecunda ramis, nunc iniquè torpida,
Vos culta mala nominis granatici,
Vos palmae amantes ponderum, premi insciae,
Et quotquot hortus germina arborum educat,
Non miror, esse vos in aritudine,
In squale, in horrore, aetheris ludibrium.
Quûm vestra quippe salus ab humana manu
Dependeat, curae colentis indiga,
Turbante rerum summa, vitae perditis
Solatiis, cultore nullo relliquo,
Vestros honores ire pessum par quoque est.
O queîs ministris splendor altaris cluit,
Deuota caelo corda, diuinum genus,
Suprema nunc vos flagitat necessitas,

Non

Non vsitatis luctibus planctum dare,
Omnes habenas fletuum diffundere,
Toto querellas excitare pectore.
Vos vos reposti in eminentibus locis,
Dei sufetes, præsides rerum omnium,
Præite normam supplicum, exemplar pium,
Pro purpura, pro lumine infulæ aureo,
In puluerem, & sacci seuera tegmina
Descendite, inchoate funebres modos,
Humóque dura corpus vsque affligite,
Diesq; stratos videat, & nox peruigil.
Nam cura dulcis vestra, vester inclytus
Labor, beata quo stetit domus Dei,
Expulsus, exul, infrequens cessit loco.
Non amplius sacro hostiarum munere,
Non splendida libationum adorea
Insignis, ast silentiis fœdè obrutus.
Secernite austerum diem ieiunio,
Sacrate gratam numini abstinentiam,
Æquè domitricem cibi, æquè criminum.
Cessent labores, feriatus sit dolor,
Interpolatus opere nullo extrario,
Totus sibi, atque luctui intentissimus.
Vocate popli vulgus omne, omnem tribum,
Vocate popli capita, dios principes,
Columen Senati, honoribus mactos Patres.

Et

Et quicquid vspiam orbe terræ maximo
Curru citato gentium Sol aspicit,
Adesse facite ad Regiam domini domum,
Domum verendam, quam Deus præsens habet.
Agite, miseriter mugiat promiscuus
Ad astra clamor; audiendus numini.
In antecessum, post futuros inchoans
Vitæ eiulatus, & diei Aha asperum:
Adest, adest, lux destinata cladibus,
Vltrix cruenta, addicta vindictæ Dei,
Impunè cui nemo obuium tollat caput.
Quid illa non vastum dabit? quid non rutum?
Quanto feretur fulmine violentiæ?
Quantis in iras emicabit ignibus?
Rigore sæuo adulta, parcendi immemor,
Heu heu, quàm acerbum proditum est exordium.
Non luce, non sub visibus nostris palàm,
Illa, illa felix, illa rerum multiplex
Opimitas, vberq; pulchrum alimoniæ,
Cessit furoris hostici ad lubidinem?
In partem abusum, parte fœdatum mala?
Altrice porrò copia pessumdata,
Mortaliumq; paupertatis commodis,
Languescit vnà maximi domus Dei.
Festiuitatum debitis splendoribus
Orbata, gaudiorum inops solennium,

Lugubribus tota abdita in ſilentiis.
Non gleba ſementi ratam ſeruat fidem,
Non meßis in ſpem creditas fruges fouet,
Putore ſed tetro hauſta grana prodigit.
Penu illud æternum, illa conferta horrea,
Cellæq; cumeræq;, intimum ornamentum agri,
Inaniis ſtant obſitæ atque araneis.
Pars diſſipatæ, aut propalam æquatæ ſolo.
Ceſſante quippe rure, & almis meſſibus,
Rectà inuolat ſitus quoq; in granaria.
Quid ſæcla memorem bucera, & armentas boues?
Quantis in auras ſæuiunt mugitibus?
Quali boatu pulſa teſqua perſonant?
Quæ tam lubido dira, rumpendi truces
Gemitus, querellæ inconditæ miſtos ſono?
Fames, nefanda fames adurget, & improbus
Exercitor venter, ſuëtæ egens dapis.
Defecta propter pabula, & ſtabulis pecus,
Caulisq;, caſſa mugit ad præſepia.
Et quotquot, herbæ ſponte creto munere,
Prati per æquor, ſuſtinent victum vagum,
Fuſi, fugati, perciti clade vltima,
Ceßêre paſſim paſcuis trepidi greges.
Quid reſtat vltra? quæ ſuper ſpei via?
Non eſt quod intrà terminos patientiæ
Dolor fatiſcat, aut ſilens ictum premat.

Fruſtra

Frustra obstinatam nitor in modestiam.
Quin templa cæli voce, voce cælitum
Patrem lacesso, & obruo clamoribus.
Ô rex supreme, ô omnium Princeps sator,
Hæc adspicis? vultuq; non moto approbas?
Dum flamma fusis æstuans incendiis,
Vorare gestit dulce siluarum decus.
Spelæaq; inter intima auidè persurit.
Vstis fauillam ventilans mapalibus,
Nullamq; non igne inuolans stirpem arborum.
Peruasit ardor, vsq; terræ in abditos
Specus, ferarum inhospita ad cubilia.
Incicur illicet animans omne excitum
Feruore diro, vasta persultat sola,
Raptatq; modò fugam huc, modò illuc ancipem,
Aut nare hiulca, quærit auras liberas,
Ad te supinans aridam faucem siti.
Exusta qualis, æthere anni feruido,
Hiante tellus quærit imbrem viscere.
Siccauit eheu ignis ipsas fontium
Venas perennes, ipsa fluminum vada.
Omnis venustas, omne pulchritudinis
Specimen superbum, sponte quod mitis parens
Natura, fundit solitariis locis,
Haustum, voratum pessimo æstu concidit.
Quis æneator nunc citus tubam rapit?

Atque

Atq; arce de Sionis horrendùm intonat?
Signum duelli, nuntium infandi mali?
Ite, entheis bachate circùm excursibus,
Vlulumq́; sancto monte feralem edite.
Percellat arua clamor, omnes incolæ,
Omnes remotis quotquot hærent finibus,
Terrarum alumni, ferrei sæcli genus,
Oestro pauoris misceantur feruido.
Turbasq́; conflent, mentibusq́; aspris fremant.
Adest, adest, nec longa distinet mora,
Adest citatis vltionis cladibus,
Dies cruenta, addicta vindictæ Dei,
Dies tenebris inuoluta immitibus,
Caliginosæ noctis vmbris obsita,
Nigrans procellis, cœca fœdis nubibus,
Lateq́; terrifici creatrix turbinis.
Quò cuncta verrat, cuncta confestim opprimat,
Ictuq́; pœnè inuoluat vrens vnico.
Qualis recentem quùm mari flammam ciet
Aurora, celsos montium se in vertices
Impigra vibrat, pœnè momento omnibus
Inuicta solis tela spargens angulis,
Nullumq́; non volucri locum face inuolans.
Eheu minacis quanta vis exerciti,
Numeri incapax, virtute militum eminens,
Flagrans superbo ardore fortitudinis,

Crudele

Crudele figit huic agro vestigium.
Telluris ex quo cæpit habitari hoc solum,
Antiquitatis vltima ex origine,
Nemo hostis huic parem intulit ferociam.
Nec inferet post, sæculo altero, & altero.
Quàm vultus atrox? quanta frontium acritas?
Quâ flexit ora, quâ viam rapere instituit,
Nimbi antecedunt ignium voracium,
Agmenq; claudunt ponè flammarum globi,
Procul vomentes, fumidam fuliginem,
Æstuq; nuda cuncta dantes feruido.
O terra, amænitatum ocelle, ô vnici
Orbis medulla, Gratiis selecte flos,
O tempe amorum, ô voluptatum hortule,
Tu nunc beata, nunc nites pulcherrima.
Hostilis ast simul manus te fregerit,
Feres nefandæ damna vastitudinis,
Ibisq; deserti in rigorem luridum.
Et quotquot vber dulce perreptant tuum,
Fuga efferentur impotenti, nec fuga
Clade impeditos, vlla seruabit tamen.
Quid mirer? aut quid horream expauens prius?
Frontisne diritatem, & aspectus truces?
Quales equorum præliis frementium.
An irruentum non ferendos impetus?
Plantasq; planè præditas cursu igneo?

Queis expeditus non eques certauerit.
Non sic quadrigæ montium insultant iuga,
Saxa increpantes vngulis sonantibus.
Non sic edacis feruidus flammæ furor,
Arentem aceruum quando stipulæ ingurgitat,
Torquet fauillis æstuantem turbinem,
Lateq́; sonitu pulsat auras torrido.
Quodcunq; robur esse fortitudinis
Vsquam potest, quæcunq; gens bello effera,
Iactat superbam gloriam duellicam.
Hæc vna princeps omnium instar est manus.
Tota in cruorem prona, tota vulnerum
Sæua artifex, magistra bellorum aspera,
Parata pransa cædium ad væsaniam.
Quacunq; diros vertit orbes luminum
Iram vomentes, ferreus passim pauor
Oppressa sternit corda, spes ægræ tremunt,
Vncumq́; cum carnifex figit trucem.
Non stare sanguis integer molli in gena,
Sed illatebrans intimos vitæ in sinus,
Fœdata linquit ora nigrore horrido.
Quales caminus, oblitas fuligine
Testas remittit, squale tinctas fumida.
Heu heu gigantum quanta currunt robora
Frænanda nullis aggerum repagulis,
Spretura quæuis tela, quosuis obices,

Tanti

Tanti irruent, ferroq́; iter latè dabunt.
Non murus illos, turriumúe vastitas,
Arcebit vlla, machinæúe desuper
Imbrem ruentes saxeum tonitru igneo.
Trans ipsa septa, transq́; propugnacula
Cursu euolabunt peruicaces arduo.
Viri feroces, sueta bello pectora,
Scientiæ mauortiæ expertissimi,
Locum tueri quisq; pertinax suum,
Nec flectere vsquam de viai tramite,
Non ordines turbare, non gradu excuti,
Non alter alterum tumultu obtundere,
Fratérue fratris premere collisum latus.
Quin ire calle quisq; strenuus suo,
Pedemq́; fixa ponere ad vestigia.
Tum quando velox prouocat necessitas,
Procul fenestris præpetem saltum dare,
Cadent volucres, saltibus pernicibus
Crebri petauristæ, ignei salisubsuli,
Aurisq́; credent corpora, alitum vicem,
Nec corruentes, casus allidet procax,
Luxator artuum, cerebri euerritor,
Quin expediti, & vndecunq; innoxij,
Pulchrè caducum deferent pedem solo.
Quæ porta fractis non patescet vectibus?
Quis vrbis angulus, ruentum ab impetu

 Recedet

Recedet immunis? palam, palam, agmine,
Densi, frementes, rapere pertendent viam,
Vrbisq; victæ, lata inundabunt fora.
Pars emicabunt mœnibus celsissimis,
Murosq; persultare ouantes gestient.
Pars in domorum aprica scandent culmina,
Tectisq; sublimes amabunt conspici.
Nec sat, per amplas, limine emotas fores,
Penetrare dabitur, ad rapinas ædium.
Ni, quâ vocauit ardor audendi impotens,
Ipsas fenestras moliantur scansiles,
Aditusq; captent auios, nisu improbo,
Furum æmuli, rapace dextra auidissimi.
Nec te quietam, pondere æterno sitam,
O magna tellus, alma nutrix omnium,
Nec te licebit sede tranquilla frui.
Simul, nefanda luce, fulserit tibi
Hostilis oculus, heu misella, non feres
Nec te tenebis mole fundatam tua,
Sed contremisces artubus penitissimis,
Lateq; quassa cuncta sternes dissipans,
Conata dorsum pessimis subducere.
Nec vos, corusca regna, sedes astricæ,
Beata cæli maximi palatia,
Quæ, pulcher ordo, cursibus rotat vagis,
Nec vos, choreæ semper inclytum decus

Iuuabit, aut libebit instare hunc gradum.
Loco moueri vos tuor vestro quoque,
Fragoribusq; concuti vastissimis,
Orbesq; concursare lapsos perperam.
Tuq;, ô diurni muneris fons aureae,
Mundi ocule, radiorum perennium sator,
Thesaurus vnicus corusci luminis,
Sol alme, tu lugebis atrata gena,
Vultusq; merges in tenebras horridos.
Tecumq; consors ipsa mæstior tua,
Fax noctium, iubar secundum cælicum,
Splendore destituta munifico tuo,
Quassabit incassum rubentem lampada,
Ferale nigrans, nocte tota condita.
Quin picta stellis, prata cæli florida,
Mœrore opaca, subtrahent ignes suos,
Poliq; peplum deserent, luctu obsitum.
Non ante, ferri se tamen stringet rigor,
Ius, fasq; donec iusta clarigatio
Testata, promulgarit, atq; edixerit,
Qua lege læsi numinis flectant minas,
Quo more pollutos honores sarciant.
En Imperator ipse rerum maximus,
Cui omne robur, omne sæclum militat,
Structos priusquam iubeat ire exercitus,
In hosticoq; ponat vltricem manum,

Vocem ante mittit fecialem nuntiam,
Iniuriasq; iure repetitum venit.
Ut parte se quoq; hac probet iustissimum,
Pollentiamq; dexteræ ostendat suæ.
Non, nescios, monitisq; non coërcitos,
Se fraude velle improuida conuoluere.
Palam, palam olli virium stat copia,
Nec vna castra, militisúe vnum genus,
Sed gentium pœnè omnium electissimi,
Superfluam euocati ad exsuperantiam,
Latè, statiua collocantes omnibus
Campisq;, regionumq; nullo non solo.
Queîs acrius nihil, nihil ferocius,
Duraciusq; audacibus periculis,
Aut iussa sacra promptius capessere,
Ausuq; strenuo imperata persequi.
Ut vulsa signa, vt cædium licentia
Permissa, clangorem tubarum exaudiit,
Diesq; dictus vltionis vltimæ est.
Nil hoc cruentum, nil magè enorme, aut ferox,
Spectabit orbis obrutus formidine,
Nec stare contra impunè, nec pertendere
Cuiquam licebit, poscere aut veniæ modum,
Usq; obseratis auribus clementiæ.
Nunc nunc, benigna, mitibus se induciis,
Indulget hora, nunc Patratus optimus

Pater

Pater ipse, criminum vltor olim acerrimus,
Poscit receptum transfugæ mentis sibi,
Pacisq; blanda lege condicit fidem.
En sponte amica voce deuios ciet.
Quò, quò scelesti pergitis? quò vos pedes
Ducunt prophani, vultibus nostris procul?
Reuocate cursus impios, retro date
Fugitiua vela, flectite ad portus meos,
Redhibete cordis debitam sedem mihi,
Sed integram, sed candidam, puram, putam,
Omni carentem labis adnexa nota,
Plenamq;, concessamq; mî medullitus.
Nil subdolum, nil namq; fictum admittimus.
Duxq; adsit vnà, pressa continentia,
Succincta non procacibus ieiuniis.
Adsitq; luctus, ipse damnator sui, luctus
Commissa tergens lachrymis fidelibus.
Totoq; planctus surgat ingens æthere.
Non vestium lacerator ille, ast cordium,
Dolore findens intimos mentis sinus.
Auditis? an surda arcet obstinatio?
Adeste, adeste, vertite indignam fugam,
Redite verna turba pristinum ad larem,
Redhibete vos hero fugaces seruuli.
Non cum hoste vobis, non tyranno cum aspero
Res est futura, Dominus ipse vester est,

Deusq;

Deusq́; vester, omnium optimus sator.
Patens ad omnem gratiæ indulgentiam,
Vel ipsa vota promptus anteuertere.
Dans cuiq; pectus obuium, obuios sinus,
Vber benignum, matris almæ viscera,
Fessisq́;, pænè condolens sensu pari.
Non nare acerba, lentus iras voluere,
Differre non asper, opulens clementiis,
Miserationum planè inexhaustum penu.
Iam iam flagellum comminatus, & mala
Intenta vibrans, mox remissus & fauens.
Parcus nocendi, supplices facilis pati,
Ab vltione dimoueri flexilis.
Hæretis insulsi? vllaúe dubitatio
Retentat vsque criminum mentem ream?
Speiq́; pulchræ liberas cludit vias?
Infestus esse quis sibi tantum potest?
Benignitate vt se abdicet Dei sui?
Dirisq́; vitam destinet perennibus?
Numenq́; fingat prorsus intractabile?
Hoc discere, hoc cura mage est capessere.
Sceleribus aduersum Deum, virtutibus
Solere placari, & redire in gratiam.
Feros domare, cernuis ignoscere.
Nec stirpitus conuellere decora inclyta.
Quin linquere benedictionum reliquias.

Vt,

Vt, quâ mearit prospero vestigio,
Sepulta surgant sacra, surgant germina
Diuorum honorum, munus & libaminis,
Deo dicandi perpetim libaminis.
Eia intonetur æneæ sonor tubæ,
Signum seuerum, publici carmen mali.
Sint feriata sæcla ritu sobrio,
Semota mensis pinguibus, cultu aspera,
Amsancta fruge dapsilis ieiunij.
Vocate cœtus, & sufetes cœtuum,
Adsint gregatim densa popli examina,
Plebs vndiquaq; confluens, immiscua.
Adsit corona concionum nobilis,
Ciues diserti, concilj electum decus.
Vosq;, ô verenda capita, grandæui senes,
Et paruulorum currat alma ætatula.
Et quotquot vsq; lacteam nefrenduli
Mulgent opem, tenelli alumni infantiæ,
Nutricum habendi vagiant in dexteris.
Nec te, recenti macte mentem gaudio,
Par est leporum blanda dona carpere,
Lente impeditum dulcibus complexibus.
Linque, ô beate sponse, felicem torum.
Tuq;, ô voluptas vnica, thalami iubar,
Iucunda sponsa, linque secessus tuos.
Age, ocyus te elimina, viam rape,

Matrumq; te te cæteros adde in greges,
Quæ tum vacabit planctibus sedes feris?
Non ipsa, inaccessa ante mæsto luctui,
Delubra, læta numinis præsentia,
Defendet à squallore, sanctitas vetus.
O area, ô statio ministrorum Dei,
A fronte templi, altare quæ discriminas,
Solis sacerdotum frequentata pedibus,
Pulsanda quantis fletibus remugies?
Dum mæror in te fræna diffundet sua.
Flebunt sacrorum præstites, dium genus,
Viri verentes numinis, mystæ pij,
Atque ora guttis proluent calentibus.
Ibitq; mussans murmur, anxiè ingemens.
O parce, parce, dulcis ô quondam pater,
Tuo popello parce, parce vernulis.
Ne dede turpitudini, aut opprobrio,
Heredium tuum, tuam sortem unicam.
Ne perduelles, Barbari impurissimi,
Manu tyranna fæditer tuos premant,
Tuiq; honores vellicentur indidem.
Procaxq; lingua, sumat aptam copiam
Mali veneni, teq; per nos vulneret.
Quis sospitator noster ille tu Deus,
Impunè carpens, teq; lancinans palam.
Nec supplices fuêre frustra, nec mora,

Exarsit

Exarsit ingens ossibus Dei dolor,
Iráq; non ferente contumeliam
Commotus, haut tulit suum lædi decus.
Ipsamq; tellurem super miseritus est.
Mentemq; suscepit quietam erga suos.
Multumq; de rigore dempsit pristino.
Vltrò benignæ temperans veniæ modum.
Dictisq; amicis lene responsum dedit.
Voce ipse pacata calans poplum suum.
En læta vobis rura, lætas frugibus
Reddo nouales, vile & annonæ forum.
Et latè opimis horrea ampla messibus.
En vitis vlmos densa vestit fertiles
Vuis onusta, mustei roris parens,
Medella vitæ, nectar orbis vnicum.
Nec pinguis vsquam dêest oliui copia,
Aeui refectrix, recreatrix virium,
Stant densa latè arbusta, siluis æmula,
Honore baccarum affatim ornatissima.
His este macti commodis, his præmiis,
Nec amplius manete gentium pudor,
Nec turpitudo iniqua nominis mei.
Et hunc opacæ noctis ex propagine,
Frenetici septemtrionis filium,
Belli procellis efferatum immitibus,
Tundam, repressum sedibus vestris procul.

 Saltusq;

Saltusq; in inuios, inhoſpita in loca,
Pulſum ſupinabo, accolam inculti ſoli.
Iacebit vmbra, maximi cadaueris,
Protenſa longinquo orbe crudis artubus.
Qua ſol renatus aureos ortus ciet,
Vndamq; luſtrat æquoris cognominis,
Hac ſumma frons, apex nefandi verticis
Voluetur, ora littoris vaſtiſſimi.
Aſt corporis margo, pedum ſtatumina,
Idem relapſus quâ diem ſol occulit,
Sternentur, vſq; marmor ad nouiſſimum.
Ibitq; cælo fætor affatim arduus,
Tabo eliquatus, pabulum ſipedinis,
Ibitq; putredo inſepulta, verminans,
Redhoſtimentum rancidum ſuperbiæ,
Quâ geſſerat ſe ſe impotenter, vls modum,
Victoriæ frænare iura reſpuens.
Nunc pulchra tellus, nunc amica mî ſola,
Aruum politum, nunc inerti te metu
Vacare mando, mando comptam viuere,
Et luſibus dare otium, & terere diem,
Feſtisq; laſciuire lautam gaudiis.
Tanti æſtimatam, quando te Deus tuus
Ornare quærit, nec laborem defugit,
Magnum laborem, dexteræ pignus ſuæ,
Quò ſplendidam, quò te ſuperbam prouehat.

Prodite

Prodite lustris, antra cœca linquite,
Meticuloso arcete curam pectore,
Fæcunda pecua, liberum armenti genus,
Quodcunq; nutricare patria hæc amat.
Discessit agris horror, vbertas virens
Priscum nitorem reddidit tesquis locis.
Et quæ rigebat gleba, deserti vicem,
Lappisq;, carduoq; latè squallida,
Splendere gaudet, flore picta lucido.
Turgere rami gestiunt gemma noua.
Fructumq; nulla non suum arbos parturit.
Et ficus omnem præstitit dulcedinem,
Et vua totam suauitatem maximam.
At vos nouella turba, spes domus recens,
Pulli parectati, iuuentæ flosculus,
Sanguen Sionis, asseclæ sapientiæ,
Hoc tempus, hoc est, quo vagam diffundere
Mentem datur, studiisq; lætis prouehi.
Vitulate magno gannientes ludicro,
Vitulate certa numinis præsentia.
Numen voluptas vestra, numen sit lepor,
Et lusus, & venusta subsultatio.
Talem magistrum, disciplinæ præsidem,
Ducem irreprensum, corculum peritiæ,
Vobis redono. Cuius ore limpido,
Fontem bibetis veritatis aureum,

Æterna iuris, atq; legum sagmina.
Hic vos, hic arte finget exactissima,
Quales fuisse constitit, primo satu,
Olim profectos optima ex origine.
Nec vda cæli vena, sudis imbribus,
Rorem feracem, fundere in terræ sinum,
Vsquam negabit, mane seu roseo, facem
Aurora, currus ante solis proferet,
Seu condet obscuranda serò lumina,
Et anteuertens, & diem ponè insequens,
Ceu lauta mundi forma primitus fuit.
Iam iam, reposta maximis granariis
Frumenta turgent, personant tunsæ areæ,
Dum munda aristam linquere expetit seges.
Surgunt acerui, adoreæ locuples penu.
Gemunt referta præla, vitigenus latex,
Expertus vsque crebra plantæ verbera,
Vndare quærit, vuidus largo alueo.
Quæritq; oliui vndare blanda opimitas,
Cibi nitella, pingue mensarum decus.
Nil molle, paruis ausibus nil ordior,
Sed virium, pollentis atq; roboris,
Ingens opus, quo nostra se vobis palam
Probet potestas, vsibus vestris data,
Qua compotiui vos supernè præditos.
Valere iam iubete languidam famem,

Cœnisq;

Cœnisq; vos curate pollucibilibus.
Licet venustos agere conuiuas, licet,
Vel ad palati maximam lubentiam,
Cui sola deniq; satias ponat modum.
Tunc ore vestro, sit meum nomen frequens,
Tunc pulchra laudum dona, tunc præconia,
Reponat altis, lingua grata, nubibus,
Queîs vester esse noscar & Rex, & Deus,
Ingentium patrator in vos munerum,
Stupore figens corda præstitis bonis.
Hac sit secuta vos tenus confusio,
Hac seruitutis Barbarum contagium.
Deínceps vetabo cum prophanis viuere,
Gentem mî amicam, segregem poplum mihi,
Priuo fruentem libero consortio,
Vel vsque sæcla perpetim ad perennia.
Nec me pigebit præêsse vestris cætibus,
Coramq; in Israële conspici meo,
Medium frequenti ciuium comitio.
Nescire nemo vt possit obtutus meos,
Sed scire cuncti me Deum, & Regem suum.
Cui possit alter nemo compararier,
Qui sceptra postmodo ista nulli cesserim.
Rex ipse, Princeps ipse vester vnicus.
Certum est, in vnum dissipatos cogere,
Certum, exules donare patrio solo,

Nec

Nec perfido amplius iugo ſinere opprimi,
Nec inquinari ſordibus promiſcuis,
Latusúe purum cum prophanis iungere.
Sincera ſed durare ſæcla perpetim,
Claudenda nullo fine, nullo termino.
Migrabit ætas iſta pridem ſæuior,
Pulchrumq́; pulchro tempori cedet locum.
Iam ventilari blandientes expetunt
Auræ, & ſereſcit purior cæli dies.
En ipſe, flamen, en meam vim maximam,
Depromo, deq́; fundo largo flumine,
Cæleſte munus, carnis in glebam rudem,
Nil corporum auerſatus obſcura augmina.
En faxo, proles veſtra, veſtri liberi,
Mareſq́; , ſexus & minor viragines,
Lymphata noſtro corda tacti numine,
Oraculorum dia fundent carmina,
Vatumq́; primas ſortientur glorias.
At maior ætas, incluti caſci ſenes,
Dum feſſa lentus membra diſtinet ſopor,
Menſq́; exſoluta liberis pennis volat,
Catas futuri ſomniorum imagines
Cernent, repanda porta quà fatis patet.
Porrò iuuentus, perſpicax viſu mage,
Palam, ſub ipſa luce, promptis ſenſibus,
Coràm intuentur ſpectra rerum lucida,

Viuos

Viuos colores imminentum euentuum.
Nec te, ſecunda turba, parta mancupi,
Nec te relinquam munerum exſortem meûm.
Vobiſq; ſeruuli, meo de ſpiritu
Impertiam, vobiſq; bellæ ancillulæ,
Menſura herili, copia lautiſſima.
Cælumq; telluremq; portentûm metu
Quaſſabo. tu percuſſa terra, gurgitem
Volues cruorum, cædibus tota obruta,
Imberq; te coruſcus, ardentum ignium,
Figet ſupernè, incendiis procul furens.
Fumabis, heu miſella, feruore vltimo,
Anhela ructans pectora, in mundi cauum,
Vaporq; te auris, & fauilla differet.
Hic ſol, hic almæ lucis auriga aureus,
Atratus ibit horrida ferrugine.
Tu luna, lumen alterum puriſſimum,
Hæc ora lactea, iubar hoc argenteum,
Cruore tingues, diſcolor, væpallida.
Tanta antecedent monſtra. tandem maximus,
Pollens procellis, turbinum promus minax,
Formido, & horror orbis, horror ſæculi,
Vltor ſupremus, ingruet Domini dies.
Hæc ſumma rerum, hic hæret altè terminus.
Quem nulla poſt momenta verterint loco.
Quin conſtet id, quod ſtat ratiſſimum fore.

Tunc nominis nostri inuocatores pios,
Sacrata cælo pectora, electum genus.
Vitæ asseram, fatoq; subtraham aspero.
Ipso Sionis quippe pulchro culmine,
Ipsisq; Solymes inclytis pomœriis,
Salus vigebit, tuta virtutum choro.
Nec cæteros plerosq; non contexero,
Lectu nouo accensos supernumerarios,
Seruare quos mî cura, quos labor fuit.
En fiet illis, fiet vsque lucibus,
Cum præstitutam tempus orbitam teret.
Quo seruitutis compedem, & crudum iugum,
Demam meis Solymis, meo Iudæ vnico,
Reddamq; iura Ciuibus postliminij.
Tum conglobabo gentium mista agmina,
Omnem superbam Barbarûm propaginem,
Ducamq; mecum iure consertos manu.
Quâ plana pandit septa territorij
Vallis Iosaphat, iudicij Campus sacer.
Hîc mî tribunal stabit, hîc creperum forum,
Hîc iusta litis iurgia aduersum reos.
Quæramq;, calculumq; poni mî volam.
Meo popello, hæredio meo super.
Quî iam proteruè libuit esse iniuriis?
Vt Isrælem, nostra patrimonia,
Tam diriter, tam pessimis tunsum modis,

Irent

Irent redactum ad vltimas minutias.
Sparsumq́; vastis gentibus disploderent.
Cur ausa nostrum pertica aruum carpere?
Dominisq́; partem vendicare non suis?
Heu heu, meorum, capita mî charissima,
Vilis fritillus, vana lusit alea.
Impubis ætas, volupe matrum gaudium,
Heu prosedas, nefanda merces, ad lupas,
Iuit, libidinum pudendum præmium.
Heu ebriosus miles, heu gurges meri,
Temeti amore sauciari se expetens,
Florem puellarum, aureas virgunculas,
Vini propolis obligauit impius.
At tu superba ciuitas Sydonia,
Tu ciuitas Tyri, Palæstinum & solum,
Quodcunq; nostris finibus iungis latus.
Potésne quicquam triste, quicquam inhospitum,
Narrare de meis? apertè & conqueri?
Tibíne mecum quiuit intercedere
Offensa quæquam? ires vt vltum iniurias,
Priusq; læsa, redderes noxam parem.
Si te nocendi tanta vexauit sitis,
Impunè vt incursare sperares meis,
Et damna spontè innoxiis procudere.
Dicto ocyus, mox mox tibi rependero,
Iusta libella, talionem asperrimum,

 Tuumq́;

Tuumq́; cornibus tuis frangam caput.
Auri talenta, diuitem gazam meam,
Perfecta gemmis vasa, signis aspera,
Et quicquid argenti extulit domus mea,
Mala abstulistis fraude, raptu pessimo.
Ipsosq́; honores, queîs serenari meam
Ego professus mentem, & expleri solens,
Et quicquid in rebus meis pulcherrimi,
Demptum mihi, obscænas Deûm vestrûm in domos,
Fædè intulistis, & sacrastis perperam.
Gnatos Iúdæ, nobilissima corpora,
Gnatosq́; Solymes, liberum semper genus,
Quæsistis aucupio plagj iniustissimo.
Proculq́; venundastis oram in Græciam,
Trans vasta terræ spatia, trans magnum mare,
Ne spes misellis vlla, perpetim foret,
Dulcem videndi patriam, & patrum domos.
Non sic abibit, non. sed obuersum malum
Torquere certum est vestra contra pectora.
En, queîs in oris, institores improbi,
Mercatu iniquo, conuolantes ad lucra,
Distraxtis incolas meos, germen meum.
Inde excitos, seruaq́; raptos compede,
Mihi reducam, & libera asseram manu.
Ruet retorta vestra retributio
Vestrum in caput, frãgetq́; vos iustam vicem.

Vestrum

Vestrum propagmen impium, sobolem notham,
Natosq́; iunicumq́; læta corpora,
Dedam sub hastam, filiis Iudæ in manum.
Passimq́; vos, vilis preci, mercem malam,
Vendent, reuendent, vsq; ad ipsos vltimos
Orbis Sabæos, dissitam gentem procul.
Non est Dei, mutare, quod ratum semel
Enuntiarit ore constantissimo.
Percellat aurem gentium clamor minax:
Volent frequentes nuntij, voces fremant,
Pandantur alta claustra, bellorum viæ,
Arma, arma, conclamate, stent iusti dies,
Vexilla pinnis ventilentur arcium,
Deuota ferri sæuiat licentia,
Nil sanctius sit cæde, nil antiquius,
Scandant feroces trossuli, scandant equûm
Instrata dorsa, tecta ferri fornice.
Ruant phalanges, quiq́; robustissimi,
Quacunq; terræ parte, quocunq; themate,
Dent magna, bello consecranda nomina.
Gemant refectis officinæ incudibus
Nil tela præter, præter armorum struem,
Festinet expedita fabrilis manus.
Vel ipsa aratra, ruris apta muniis,
Bellorum in vsus asperos refingite.
Eat rigorem in ensium dens vomeris.

Eantq; dura sarcula, & scaber ligo.
In gessa tela, in longiumbres lanceas.
Vel efferari nunc liceat inertibus,
Gnauamq; sese iactet ima imbellia.
Dicantq; segnes, fortium nos æmuli,
Victoriarum conditi ad palmarium.
Ite, omnibus mundi plagis, omni loco,
Mouete signa, conuolate, erumpite.
Cogite vires maximas exerciti.
Densi manipli ferueant cohortium.
Hic campus, hic est, hæc duellica area,
Tinguenda vestro sanguine, hîc latè dabo
Stratum omne vestrum robur, afflictum solo,
Humumq; mordere faciam audacissimos.
Non hoc sedendi tempus, aut lentæ moræ.
Properate magno sistier vadimonio,
Omnis propages, gentium sæcla omnia,
Vallem in Iosaphat, iudicj Campum sacrum,
Quo dicta vobis est dies seuerrima.
Hac sede Iudex, orbis omnes incolas,
Coràm euocatos, litigantes audiam,
Cernamq; prolatu vltimæ sententiæ.
Adulta aristis iam seges falcem vocat,
Ite ô frequentes, dura messorum agmina,
Telluris hanc densam comam, satum arduum,
Sub cultri acumen prosecantes mittite.

Cessare

Cessare nulli libeat ex operis meis,
Vindemiæ celebramus vda tempora.
Iam protulit se plena tandem autumnitas,
Iam vasa vinitorcula vbertim scatent.
Iam præla feruent, iam trapetes æstuant,
Summam potitum copiam excreuit scelus.
Diffusa latè criminum exundant vada.
O plebs, misella, plebs misella, ter, quater.
Non vallis ista, non solum fixum te habet.
Sed cespes Orci, sed vorago perfida,
Campus ruinæ, funerum gurges vorax.
Iam iam, nec arcet longa terminum mora,
Quúm se arduus mundo inferet Domini dies,
Hac valle sæua, cædium hoc stato loco,
Pœnas luetis, lancinati cruditus.
En sæuit ipse sol tenebris horridus.
En luna, lumen impiatis denegat.
Nox atra stellas distinet, porta ætheris
Oppressa, vultus aureos cæli abstulit.
Rugiet Sionis arce Dominus infremens,
Vocemq; Solymes edet altis turribus.
Vocem, polorum tecta moturam loco,
Terræq; moturam refractos cardines.
Fatiscet icta tota mundi machina,
Et fluctuabit funditus caduciter.
Vos interim, mei Israëlis, gens mea,

Fisos mihi, secura conteget quies.
Ad me recepti, spe mihi innixi rata,
Degetis immunes, periclis inuij,
Meo refulti tuta corda robore.
Sensúq; dabitur scire compertissimo,
Quod ipse vester Dominus, & vester Deus,
Sionis arce, montium sanctissimi,
Charissimiq; montium mihi omnium,
Diuerto præsens, & meam sedem hîc gero.
Atq; ipsa Solyme, sidus vrbium & iubar,
Apex supremus elegantiæ vnicæ,
Primos honores sanctitatis auferet,
Splendore maiestatis arduo eminens.
Quam fronte prona, subq; missis fascibus
Vrbes adorent, & stupescant omnium
Lumenq;, reginamq;, latè gentium.
Nemoq; deînceps perduelis perfidus,
Nemo exterus grassator, aut prædo rapax,
Pertendet incestare contactu impio,
Pedémue sanctis ponet impurum viis.
Ventura, nec mutanda quondam sancio.
Quûm pulcher ille fulserit mundo dies,
Nouos lepores promet ætas aurea,
Non mella pratis efficax apum labor
Leget minutim, cellulis condens cauis.
Sed montium fœcunda sese viscera,

Passim

Passim refundent, nectaris satu oblita,
Roresq; largos proferent dulcedinum.
Passimq; colles lacte manabunt mero.
Olimq; Iudæ regio, fluminum indiga,
Sitim relinquet siccitatis aridam,
Nulloq; non reuoluet vndas riuulo.
Ipsoq; Regis maximi palatio,
Prodibit ingens, limpidæ parens aquæ,
Fons largus, amplo se vomens ex alueo,
Spinisq; torrentem procul cognominem
Ditabit, ad Iordanis vsq; littora
Fluctus propagans, irrigator prodigus.
Ægyptus, hæc Ægyptus, aruum perfidum,
Hostilis ora, nunc tumens successibus,
Inculta, desolata, contemptissima,
Iacebis, olim, turpe spectrum cladium.
Et vos Idumes regna, latronum domus,
Fraudum officina, ergastulum doli mali,
Et vos nefanda damna deserti manent.
Sic vasta, sic fœdata squallore vltimo,
Sic inquinata pessimis incuriis,
Cedetis in prauum lucrum, furi improbo.
Palamq; præmiator, & prædo vagus
Vos permeabit, ganniens raptu impio,
Ut nulla deinceps vos satis seruet salus.
Hac scilicet mercede vobis venerit

Iniuriarum nullus in Iudam modus.
Factæq́; cædes innocentum corporum,
Sanguisq́; largè fuſus in terræ ſinum.
At terra Iudæa, incolas populos ſuos,
Fouebit æternum, beata & libera,
Habitata ſemper, culta ſemper impigrè.
Vrbisq́; Solymes ampla territoria,
Semper vigebunt ciuium frequentia,
Hac ſtirpe gentis, hac, & altera procul,
Vſq; ad perennes gentium proſapias.
Purumq́;, mundatumq́; ſauguinem dabo,
Mundare quem forte hactenus neglexeram.
Sionq́; mons, ocellus iſte collium,
Me præſide, & rectore me, regnabitur.
Regnabitur vel perpetim, omnes ſæculi
Vls terminos, vls atq; metam temporum.

Ieſu Chriſto laus & gratia.